

Devold, Marlen

Barnevernets arbeid med etniske minoriteter

Hvordan makt kommer til syne og påvirker barnevernets arbeid

Bacheloroppgave i Barnevernspedagogikk

Veileder: Vogt Isaksen, Joachim

Mai 2022

Devold, Marlen

Barnevernets arbeid med etniske minoriteter

Hvordan makt kommer til syne og påvirker barnevernets arbeid

Bacheloroppgave i Barnevernspedagogikk
Veileder: Vogt Isaksen, Joachim
Mai 2022

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap
Institutt for sosialt arbeid

Kunnskap for en bedre verden

Sammendrag

Barnevernets arbeid med minoritetsetniske uttales som utfordrende både av familiene og barnevernet. Oppgaven vil synliggjøre utfordringene knyttet til hvordan makt kommer til syne i møtet mellom minoritetsetniske familier og barnevern. Dette gjøres gjennom en litteraturstudie. Minoritetsetniske barn og familiers komplekse sosiale utfordringer kan forstås gjennom ulike forståelsesrammer. Barnevernsfaglig litteratur og arbeid har særlig prøvd å løse utfordringene gjennom et økt fokus på kultur. En kan også se utfordringene gjennom «generelle» faktorer som gjelder for alle familier, og «spesielle» faktorer knyttet til å være minoritetsetnisk. Interseksjonalitet er en tredje forståelsesramme. Disse rammene bidrar til å forstå hvordan barnevernet kan, og bør, mestre sitt mandat, og dermed sin makt. Makt og avmakt omhandler i hvor stor grad en kan nå sine mål og ønsker, og forekommer i relasjoner mellom mennesker. Makt og avmakt påvirker menneskers mestring.

Opgaven vil synliggjøre at minoritetsetniske familier står i en avmaktsposisjon – både i møte med barnevernet og generelt i samfunnet - og at dette påvirker samarbeidet mellom etniske minoriteter og barnevern. Oppgaven konkluderer med at avmakt kan skape mestringsstrategier som motstand og passivitet, og at disse kan hemme samarbeidet mellom barnevern og minoritetsetniske familier. Den konkluderer med at barnevernet gjennom sin makt kan vektlegge kultur feil i arbeidet, og problematiserer et kultur-fokus i barnevernet. Oppgaven kommer så med en argumentasjon for at et kultursensitivt barnevernsarbeid kan bidra til økt mestring og makt til minoritetsetniske. Dette kan fremmes gjennom Empowerment, og gjennom praktiske anbefalinger. Dette svarer på problemstillingen *«Hvordan kommer makt til syne i møter mellom barnevern og minoritetsetniske, og hvilke implikasjoner har det for barnevernets arbeid?»* og kan hjelpe barnevernet med å mestre sitt mandat – og slik hjelpe familiene med sin livsmestring.

Abstract

The Norwegian child protective services (CPS) work with ethnic minorities is considered challenging both by families and the CPS. This assignment will illuminate these challenges that occurs between ethnic minorities and CPS in connection to power. This will be done through a literature study. Ethnic minority families' complex life situations can be understood through different frameworks. Literature and work within the field have tried to solve the issues by a focus on "culture". A second framework is seeing their life situations through

«general» factors that are affiliated with all families, and “specific” factors that are distinctly related to ethnic minorities. Intersectionality can be understood as a third framework. These frameworks of understanding contribute to comprehend how CPS masters or attain their mandate. Power and disempower are understood as how one can reach ones’ goals and exist in relations between humans. Furthermore, power influences how individuals cope with their challenges. This assignment will enlighten that ethnic minority families are in a position of disempower – both in relation to the CPS and the society in general. It will conclude that disempower can create different coping strategies, and that these may inhibit good cooperation between the CPS and ethnic minorities. In addition, it concludes that CPS through its power-mandate can emphasize “culture” wrongly in their work, which can be problematized. The task will argue that a culture sensitive CPS can enhance coping and power to ethnic minorities, possibly through empowerment and other practical recommendations.

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	1
Abstract	1
1 Aktualisering av tema	4
1.1 Kunnskapsgrunnlag og barnevernsfaglig relevans	4
1.2 Bakgrunn for valg av tema.....	5
1.3 Problemstilling	6
1.4 Oppgavens oppbygging/disposisjon	6
2 Metode	7
2.1 Fremgangsmåte	7
2.2 Begrensninger og kildekritikk.....	7
3 Teorigjennomgang	8
3.1 Avgrensninger	8
3.2 Barnevernets forståelse av minoritetsetniske barn og familier	9
Kultur	9
Minoritetsrelaterte faktorer	10
Flyktningrelaterte faktorer	10
Levekårsfaktorer	11
Interseksjonalitet	11
3.3 Makt og avmakt.....	12
Makt	12
Avmakt	13
3.4 Mestring.....	14
3.5 Kultursensitivitet og kulturkompetanse	14
3.6 Oppsummering av teori	15
4 Diskusjon	16
4.1 Hvordan minoritetsetniske mestrer sin avmakt.....	16
4.2 Hvordan barnevernet mestrer sitt mandat gjennom et «kultur»-fokus.....	19
Kultur som hovedfokus	20
Kultur som overgeneralisert	21
4.3 Arbeid mot mer makt og mestring til minoritetsetniske.....	23
Økt kultursensitivitet	23
Kommentar: en interseksjonell kultursensitivitet.....	24
Empowerment	26
Praktiske anbefalinger	28
5 Avslutning/konklusjon	29
Litteraturliste	31

1 Aktualisering av tema

1.1 Kunnskapsgrunnlag og barnevernsfaglig relevans

Oppgaven vil undersøke hvordan makt kommer til syne i møter mellom barnevern og minoritetsetniske barn og familier, og hvordan dette påvirker barnevernets arbeid.

De siste to tiårene har det vært en tredobling i Norges innvandrerbefolkning (IMDI, 2021, s. Paulsen; Paulsen et al., 2014). Innvandrere og norskfødte barn av innvandrere tilsvarer 18,9% av Norges befolkning (SSB, 2022).

Økt innvandring stiller barnevernet ovenfor nye utfordringer. IMDI (2021) trekker fram at innvandrere generelt har lavere sysselsetting, lavere utdanningsnivå og svakere deltakelse på samfunnsnivå. Flere undersøkelser viser til at innvandrere har dårligere psykisk helse og livskvalitet enn øvrig befolkning (Dyrhaug & Sky, 2015/16; IMDI, 2021; Kaya et al., 2010; SSB, 2022). Samtlige av disse faktorene kan ha en påvirkning på omsorg og oppvekstvilkår, og kan slik forstås som «generelle» utfordringer for barnevernet. (Kvello, 2015; NOU 2016:16, 2016, s. 35). Paulsen et al. (2014) omtaler at barnevernet har tolket utfordringene hos minoritetsetniske som kulturelle, og at løsningen på dette har vært kultursensitivitet.

Etniske minoriteter har blitt forstått som svært overrepresentert i barnevernet arbeid. Paulsen og Berg (2021) omtaler at dette er i dag en «myte» da dagens forskning viser kun en liten overrepresentasjon. (NOU 2016:16, 2016, s. 35; Paulsen & Berg, 2021; Paulsen et al., 2014). Generelt er overrepresentasjonen av innvandrerfamilier synlig i hjelpetiltak.

Overrepresentasjonen reduseres når det kontrolleres for sosioøkonomisk status, innvandringsbakgrunn og/eller botid i Norge. Den største gruppen i barnevernet, uavhengig av etnisitet, er familier med lav sosioøkonomisk status (Berit Berg et al., 2017).

Overrepresentasjonen kan slik forstås gjennom generelle og spesielle årsaker hos minoritetsetniske familier (Paulsen et al., 2014).

FO uttaler at «I kraft av sin faglige kompetanse og profesjonelle status har barnevernet makt til å hjelpe, også mot klientenes vilje» (FO, 2011, s. 3). Barnevernet har definisjonsmakten til å definere familiens evne til å gi omsorg og gode oppvekstvilkår, og står slik i en maktposisjon ovenfor familiene de møter. Rugkåsa et al. (2017, s. 68) peker på at utfordringer

rundt definisjonsmakten blir særlig synlig i møte med minoritetsfamilier da de i større grad er utsatt for stigmatisering og sårbarhet i kraft av sin kulturelle annerledeshet.

Barnevernet bør også være bevisste på hvordan makt og avmakt kan påvirke minoritetsetniske barn og familier sin mestring av egen livssituasjon (Qureshi Naushad, 2005). Barnevernets maktmandat kommer med et stort ansvar til å undersøke og forstå de komplekse sosiale utfordringene som de unike familiene kan stå i (Paulsen & Berg, 2021, s. 20-34). Hvordan kommer makten til syne i møter mellom minoritetsetniske barn og familier og barnevernet og hvilke implikasjoner har den på barnevernet og minoritetsetniske?

Oppgaven bygger på barnevernsfaglig teori og forskning. En sentral kilde er forskningen fra prosjektet «Møter mellom barnevern og minoriteter» (Berit Berg et al., 2017; Paulsen et al., 2014). Prosjektet uttrykker at «det trengs et bredt fokus der både det generelle og det spesielle får plass» i møter mellom minoriteter og barnevern (Berit Berg et al., 2017, s. x). Oppgaven vil ta for seg faktorer som påvirker møter mellom minoritetsetniske og barnevernet, gjennom å utforske hvordan samarbeidet kan påvirkes av ulike makt-forhold.

1.2 Bakgrunn for valg av tema

Allerede før jeg startet på barnevernsstudiet tenkte jeg at arbeid med minoriteter og flerkulturelle nordmenn er noe jeg – både med glede og uro – ser fram til å arbeide med. Etter en oppvekst i bydel Grünerløkka i Oslo, med sin flerkulturelle befolkning og en stor andel med lav sosioøkonomisk status, fikk jeg flere møter med barnevernets arbeid. Jeg fikk kjennskap til forebyggende tiltak i nærmiljø, miljøterapeuter i skolen og venner som var under barnevernets omsorg. Jeg opplevde at tilliten til barnevernet var ambivalent, og at mange hadde ulike erfaringer. Noen opplevde et lyttende barnevern som satte inn ønskede og nødvendige tiltak, mens andre opplevde inngripende maktutøvelse som hadde store negative konsekvenser for deres liv. Makt og avmakt påvirket i stor grad hvorvidt barnevernet opplevdes som en legitim instans eller ikke. Hvordan kan jeg som barnevernspedagog bidra til å bedre barnevernets praksis med minoritetsetniske barn og familier?

1.3 Problemstilling

Oppgavens ramme er at barnevernet arbeider i en maktrelasjon med minoritetsetniske familier. Makt påvirker hvordan barnevernet forstår og arbeider med målgruppen, og slik hvilken hjelp minoritetsetniske får av barnevernet.

Slik blir problemstillingen:

Hvordan kommer makt til syne i møter mellom barnevern og minoritetsetniske, og hvilke implikasjoner har det for barnevernets arbeid?

Underordnet blir målet å forstå hvordan barnevernet kan bruke sin makt til å bedre mestre sitt mandat, og slik hjelpe minoritetsetniske med å mestre sin livssituasjon.

1.4 Oppgavens oppbygging/disposisjon

Oppgaven vil utforske makt i samarbeid mellom minoritetsetniske og barnevernet. Oppgaven er en litteraturstudie, som utdypes i kapittel 2. I kapittel 3 undersøkes teori rundt barnevernets forståelse av minoritetsetniske barn og familier, samt teori knyttet til makt og avmakt. Her kastes det lys over oppgavens tematikk ved å definere mestring, kultursensitivitet og interseksjonalitet. Oppgaven vil så gjennom kapittel 4 drøftes tre hovedpunkter knyttet til problemstillingen: For det første vil det drøftes hvordan minoritetsetniske generelt kan mestre sin avmakt. For det andre drøftes det hvordan barnevernet kan mestre sitt mandat gjennom et fokus på kultur, som problematiseres. Avslutningsvis vil det drøftes hvordan fremme bedre praksis i barnevernet. Her vil det argumenteres for økt kultursensitivitet, før det belyses hvordan Empowerment og samt noen praktiske anbefalinger kan hjelpe barnevernet med å bedre mestre sitt mandat.

2 Metode

Dalland betegner *metode* som et redskap vi bruker for å fremskaffe eller etterprøve kunnskap (Dalland & Keeping, 2020, s. 53). Oppgaven bygger på en litteraturstudie, altså at en søker å finne svar gjennom å sammenstille eksisterende faglitteratur gjennom systematiske søk.

2.1 Fremgangsmåte

Litteraturstudiet ble gjennomført ved å søke i relevante søkemotorer. Sentrale søkeord har vært «barnevern» «minoritet» og «innvandring», men jeg har også søkt på de spesifikke fenomenene som «marginalisering» «makt» «avmakt» og «interseksjonalitet» i ulike kombinasjoner. Søkemotorene har primært vært «Oria» og «Idunn». I tillegg har oppgaven brukt tidligere pensum på studiet, samt biblioteker aktivt. PICO-skjema har vært brukt for å systematisere søkene, noe som skal styrke det metodiske arbeidet (Strømme, 2017).

Sentral litteratur har vært prosjektet «Myter eller realiteter? Møter mellom innvandrere og barnevernet», som var gjennomført 2013-2017 på oppdrag fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. «Barnevern i et minoritetsperspektiv» (Rugkåsa et al., 2017) har også vært sentral. Disse er koblet opp mot annen teori, samt nyere statistikk primært fra SSB, FHI og Bufdir.

2.2 Begrensninger og kildekritikk

Kildekritikk er nødvendig for å sikre at kildene er troverdige og egnede for å besvare sine forskningsspørsmål (Orgeret, 2021). Jeg har søkt å finne forskning fra 2010 og utover, men brukt eldre litteratur der det fantes færre kilder. To viktige styrker er at jeg har prøvd å kun bruke fagfelle-vurderte artikler, og prøvd å sammenfatte forskning med teori for å fremme et nyansert bilde rundt problemstillingen.

Min egen forforståelse har trolig påvirket hvilke begreper jeg har søkt på og hvilke artikler jeg har funnet relevant. Det at jeg har holdt meg til en norsk kontekst primært kan ha ført til tap av viktige eksisterende utenlandsk forskning, særlig da oppgavens tema er i en flerkulturell kontekst. Oppgaven har ikke systematisert all litteratur innenfor problemstillingen, slik at konklusjonene kan ha begrenset gyldighet.

3 Teorigjennomgang

3.1 Avgrensninger

I dette avsnittet det kort avklares og avgrense oppgavens hovedområde – barnevernet og minoritetsetniske barn og familier. Dette legger rammen resten av oppgavens fokus.

«**Barnevernets arbeid**» - Barnevernet er en offentlig instans som skal sikre trygge oppvekstvilkår for barn og unge, og gi nødvendig hjelp og omsorg ved livsforhold som kan skade deres helse og utvikling jf. §1 i Lov om barneverntjenester. (*Barnevernloven*, 1992). Loven gjelder for alle under 18 som oppholder seg i Norge. Sentralt for hele oppgaven er forståelsen av at barnevernet har makt over sine brukere, og at makten er det som skaper barnevernets mandat (og slik hvilke tjenester som gis).

Barnevernet jobber med generelle utfordringer, som barnets helse og behov, foreldrenes oppdragelse og omsorg, samt risiko og ressurser i familien og nærmiljø hvor særlig lav sosioøkonomisk status er sentralt. Barnevernet arbeider også med «særegne» eller «spesielle» utfordringer knyttet til spesifikke familier og grupper, som minoritetsetniske familier (Bufdir, 2021; Studsrød et al., 2019, s. 134-144).

Oppgaven fokuserer særlig på samarbeidet mellom minoritetsetniske familier og barnevernet. Barnevernet plikter til et slikt samarbeid, jmfør barnevernsloven §1-7 om plikten til å «utøve sin virksomhet med respekt for og så langt som mulig i samarbeid med barnet og barnets foreldre» (*Barnevernloven*, 1992). Tross fokuset på samarbeid har oppgavens kunnskap og konklusjoner overføringsverdi til mer av barnevernets arbeid med minoritetsetniske barn og familier, som institusjonsarbeid.

«**Minoritetsetniske barn og familier**» - Oppgaven kommer til å sette søkelys på etniske minoriteter, primært barn og familier med innvandrerbakgrunn. Etnisitet og minoritet er to sosialt definerte begreper, som tolkes ulikt i samfunnskonteksten. Oppgaven bruker her SSB (2022) sin forståelse av «innvandrere» som utenlandsfødte og norskfødte med to utenlandsfødte foreldre. Disse vil omtales som «minoritetsetniske», eller eventuelt «klientene». Minoritetsetniske barn og familier er svært heterogene. Det er sentralt at leseren anerkjenner store forskjeller innad og imellom gruppene, som nasjonalitet, botid, hudfarge og

innvandrerg grunn. Oppgaven definerer risikoer og sårbarheter som *generelt* kan påvirke minoritetsetniske (Bunkholdt & Kvaran, 2015; Nordbø, 2018).

Oppgavens tematikk kan ha overføringsverdi til flere grupperinger som kan inkluderes i en bredere forståelse av minoritetsetniske, eksempelvis nasjonale minoriteter.

3.2 Barnevernets forståelse av minoritetsetniske barn og familier

Både barnevernets ansatte og klienter peker på at barnevernet har store utfordringer i arbeidet med etniske minoriteters komplekse problemer (Norsk Innvandrforum & Ali, 2013; Rugkåsa et al., 2017). Minoritetsetniske kan forstås som i risiko for å bli marginaliserte (Kaya et al., 2010, s. 82) **Marginalisering** er et godt begrep for å forstå komplekse sosiale ulikheter i samfunnet uttaler Kaya og Fauske (2014, s. 25). Begrepet marginal betyr at noe blir "mindre viktig". Marginalisering kan forstås som prosesser som minker individer og gruppers makt – både *relasjonelt* gjennom få påvirkningsmuligheter i det sosiale felleskap og *strukturelt* gjennom manglende ressurser eller kapital. Barnevernets mandat inkluderer å utjevne sosiale forskjeller, og slik minimere marginaliseringsprosesser for barn og deres familier, herunder minoritetsetniske.

Barnevernet får kritikk for å gripe inn for ofte i minoritetsfamilier, og samtidig at de ikke forstår familienes komplekse situasjon godt nok (Paulsen & Berg, 2021). Tilliten til barnevernet er lavere hos etniskminoriteter enn øvrig befolkning (Norsk Innvandrforum & Ali, 2013; Paulsen & Berg, 2021, s. 20). Disse utfordringene har fremmet et vektlegging av kulturelle forskjeller i barnevernsfaglig litteratur og arbeid, med mål om å forstå minoritetsetniske sosiale utfordringer (Paulsen et al., 2014, s. 10-11)

Kultur kan forenklet forstås som grupperinger av mennesker hvor felles kunnskap og normer ligger bak individers livsformer- og handlingsmønstre (Nordby et al., 2013, s. 272; Rugkåsa et al., 2017, s. 26; Studsrød et al., 2019, s. 151). Kultur forstås i snever forstand som noe statisk, som kan føre til at vi forstår mennesker som «produkt av sin kultur». Dette kan skape avstand i relasjonen (Paulsen et al., 2014, s. 11). Denne tankegangen har vært gjeldene i barnevernet tidligere, ifølge Studsrød et al. (2019). Kultur i bred forstand inkluderer en mer dynamisk forståelse av at kultur er stadig i endring og påvirkes av omgivelsene, samt påvirkes andre forhold i familiens livssituasjon (Paulsen et al., 2014, s. 11). Kultur i bred forstand bør inkludere et fokus på andre minoritetsrelaterte faktorer, fortsetter Studsrød et al. (2019, s.

152). Den brede forståelsen av kultur ligger til grunn for oppgavens fokus. Kulturforståelsen i barnevernet bør også inkludere et fokus på barnevernets egne kulturelle ståsted (Rugkåsa et al., 2017). Ansattes kultursyn kan ha store konsekvenser for barnevernets arbeid (Paulsen et al., 2014, s. 11)

Paulsen og Berg (2021) argumenterer for et mer dynamisk syn på minoritetsetnisk kultur, verdier og atferdsmønstre. De argumenterer for at minoritetsetniske sin livssituasjon må sees kontekstuellet med både fokus på faktorer som kommer av deres «særegne» minoritetsetniske status i samfunnet, og «generelle» utfordringer som gjelder for hele den norske befolkningen. Dette får støtte i annen litteratur (NOU 2016:16, 2016; Studsrød et al., 2019).

De neste avsnittene bygger på prosjektet «myter og realiteter: møter mellom minoriteter og barnevernet» sitt teoretiske rammeverk, produsert på initiativ av Bufdir 2013-2016. Der uttrykkes det at «møtene mellom barnevernet og innvandrerbefolkningen handler om mye mer enn kultur» (Berit Berg et al., 2017, s. x) .

Det «særegne» ved minoritetsetniske kan sees gjennom 3 ulike perspektiver. Disse fremmer en mer dynamisk forståelse rundt minoritetsetniske sin situasjon (Studsrød et al., 2019, s. 137-138)

Minoritetsrelaterte faktorer kan betegnes faktorer som er systematisk forskjellige fra majoritetsbefolkningen, og som bidrar til å opprettholde avstand mellom majoritet- og minoritet. Perspektivet inkluderer et fokus på kultur og møter mellom kulturer.

Minoritetsrelaterte faktorer belyser dikotomien - altså en gjensidig utelukkende todeling - mellom «oss – de andre», og påvirkningen denne forståelsen har på barnevernet og samfunnet for øvrig. Diskriminering og utenforskap blir relevant innenfor dette perspektivet. Faktorene belyser hvordan majoritet og minoritet kan ha ulike forståelses- og fortolkningsrammer – eksempelvis til hva «god omsorg» er. Ulike forståelser kan oppstå ut av kulturelle forskjeller, men også språklige årsaker som kommunikasjon og mangelfull informasjon.

Flyktningrelaterte faktorer omhandler hvilke belastning krig, flukt og asyl har hatt på familienes fungering. Å være asylsøker kan skape tilleggsbelastninger på familier og individer, gjennom ventetid, trangbodddhet, passivitet og tap av status (for å nevne noe). Senvirkningene av påkjenningene oppstår ofte, og påvirker psykisk helse – noen få utvikler også stressrelaterte diagnoser som PTSD. Dette kan bidra til å forstå hvordan

flyktningbakgrunn sammenlignet med arbeidsinnvandring gir tre ganger så stor sjanse for iverksettelse av hjelpetiltak (Paulsen et al., 2014).

Levekårsfaktorer omhandler sosiale og økonomiske forhold, og følgende påvirkninger på barns oppvekstmiljø og omsorg. Dette kan sees i at hjelpetiltak til innvandrerfamilier er primært råd og veiledning, samt ulike fattigdomsreduserende tiltak (Dyrhaug & Sky, 2015/16). Studier viser en økende grad at barn med innvandrerbakgrunn bor i husholdninger med vedvarende lavinntekt – siden 2013 har denne gruppen utgjort over halvparten av alle barn med vedvarende lavinntekt (IMDI, 2021). Samtidig påvirker sosioøkonomisk status i mindre grad om, og hvilke, barnevernstiltak som settes inn, - sammenlignet med majoritetsbefolkningen. Sosioøkonomiske faktorer er sentrale i årsaken til omsorgsovertakelse hos majoritetskulturelle familier, men har mindre betydning hos minoritetsfamilier viser barnevernsstatistikk. Samtidig vil lav inntekt og avhengighet av sosialhjelp i større grad være et forbigående problem for flyktninger, da det kan minimeres med økt botid i Norge. Det kan altså være både like og ulike levekårsproblemer- og årsaksforhold i minoritetsbefolkningen versus majoritetsbefolkningen. Levekår bør slik forstås som både generelle utfordringer og som særegne for minoritetsetniske (Paulsen et al., 2014) .

De 3 perspektivene synliggjør en dobbel sårbarhet knyttet til minoritetsetniske familier. De er utsatt for belastninger som alle familier kan møte på, altså det som forstås som «generelle» utfordringer for barnevernet. Samtidig har gruppen særegne risikoer knyttet til minoritets-, flyktningrelaterte og levekårsfaktorer. Faktorene utfordrer og utfyller hverandre, ifølge Paulsen og Berg (2021). Samtlige av faktorene påvirker familiers evne til livsmestring og hvordan de håndterer sin hverdag (Qureshi Naushad, 2005). Barnevernet kan med andre ord forstå minoritetsetniske utfordringer gjennom ulike perspektiver og fokus, som påvirker hvordan de mestrer sitt maktmandat.

Innvandrergrupper selv etterlyser en større kompetanse på de spesielle minoritets- flyktningrelaterte- og levekårsfaktorer i barnevernet (Kaya et al., 2010, s. 213). Hvordan barnevernet skal vektlegge og forstå det komplekse samspillet mellom generelle og særegne faktorer er derimot utfordrende.

Interseksjonalitet kan også være en forståelsesramme for å forstå minoritetsetniske sin situasjon (Studsrod et al., 2019, s. 139). Interseksjonalitet er et analytisk rammeverk som

studerer hvordan individers ulike sosiale posisjoner gjensidig påvirker hverandre og skaper forskjellbehandling i et samfunn. De sosiale kategoriene kan være kjønn, «rase», etnisitet, sosioøkonomisk status eller religion (Paulsen et al., 2014, s. 15). Interseksjonalitet har som ambisjon å belyse hvordan sosiale kategorier er sammensatte og påvirker hverandre, og dermed påvirker individer og grupper leve- og livsvilkår (Mattsson, 2015; Studsrød et al., 2019; Thun, 2019). Interseksjonalitet synligjør hva Prop.88 L (2012–2013) (2013) omtaler som «sammensatt diskriminering», som er forbudt i samfunnet etter *Likestillings- og diskrimineringsloven 2017*).

3.3 Makt og avmakt

Makt forstås generelt som ens evne til å nå sine mål og ønsker. Studsrød et al. (2019, s. 174) vektlegger Max Weber sin klassiske definisjon fra 1922 hvor makt forstås som et eller flere mennesker sjanset til å sette igjennom sin egen vilje i sosiale samkvem, også i møte med motstand fra andre. Makt er dermed relasjonelt. Bourdieu utvider begrepet som sosialt og relasjonelt da han forstår makt som ens mengde kapital innenfor et sosialt avgrenset felt (Bugge, 2002). (Bourdieu, 1996 [1973]).

Kapital forstås som begrensede ressurser vilkårlig fordelt mellom individer i et avgrenset samfunn. Med vilkårlig menes det at kapitalene er «tilfeldig» fordelt og anerkjent - men fordelingen oppleves legitim i samfunnet, og reproduseres i det sosiale og av institusjonene (Bugge, 2002).

Bourdieu skiller de begrensede ressursene inn i økonomisk, sosial og kulturell kapital. Bugge (2002) omtaler den **økonomiske** kapitalen som materielle goder, altså penger eller ting av økonomisk verdi. **Sosial** kapital regner Bugge som sosiale relasjoner i snever betydning, som kontakter og nettverk. Den **kulturelle** kapitalen er en ervervelse av kulturelle koder, og omhandler slik kunnskap i individet basert på livserfaring, som dannelse, karakter-trekk, profesjonstitler og verdier. I tillegg til disse kapitalformene eksisterer det, ifølge Bourdieu, en symbolsk kapital som kommer av anerkjennelse i det sosiale feltet, som ære og myndighet. Sistnevnte bidrar til at ulike makt-forhold oppleves legitime - den symbolske kapitalen (makten) viser til hvordan man blir styrt og eller styres, og er en del av det herskende virkelighetssynet uten å være seg bevisst over det (Ohnstad, 2010).

Minoritetsetniske kan ha mindre mulighet til å tilegne seg det norske samfunnets kapitaler. Deres eksisterende kapitaler, eller ressurser, blir heller ikke nødvendigvis verdsatt i samfunnskonteksten. Som Rugkåsa et al. (2017, s. 28) uttaler forstås relasjonen mellom etniske majoritet og minoritet med utgangspunkt i tilgang på politisk, økonomisk eller symbolsk kapital. (Symbolsk) kapital kan bli vanskelig for minoritetsetniske å tilegne seg da de må bli en del av det norske herskende virkelighetssynet for å bli anerkjent i samfunnet, eller med andre ord bli forstått som «integrerte», som utdypes kort i punkt 4.1. Bugge (2002, s. 225) uttaler at «et maktforhold er altså en bestemt kapitalfordeling». Kapital skaper altså ikke bare makt – men også avmakt.

Avmakt blir mangelen på å kunne sette sin egen vilje til livs. Avmakt på et strukturelt nivå kan forstås som å hverken inneha de kapitalene samfunnet vektlegger, ei ha muligheten til å tilegne seg disse. Avmakt er også en subjektiv opplevelse av å ikke ha kontrollen og makten til å endre sin livssituasjon om en skulle ønske (Ohnstad, 2010). Isdal (2000) mener avmakt springer ut av opplevd mangel på kontroll, innflytelse og utveier. Det omhandler en mangel på beskyttelse og trygghet, samt det å ikke bli sett og hørt.

Avmakten bringer med seg et stigma, ved at den gir omverdenen en dominerende og generaliserende oppfattelse av personen eller gruppen, og samtidig skaper smerte og emosjonelt ubehag for den som er stigmatisert (Mason, 2001, s. 1-3; Studsrød et al., 2019, s. 116). Avmakt og makt er dermed relasjonelt; makt hos en part fordrer en avmakt hos en annen part (Mathiesen, 1982, s. 73). Generelt er det mindre litteratur på avmakt som et subjektivt fenomen (Meyer, 2000), noe som fordrer mer utforskning av temaet.

Avmektighet former selvet og dens forståelse av seg selv i møte med omverdenen (Ohnstad, 2010). Minoritetsetniske kan ha mange ulike avmaktsopplever; som manglende beskyttelse og trygghet, diskriminering og fattigdom. Sentralt er det at avmakt påvirker vår livsmestring (Axelsen, 2009, s. 66) Som Kirkengen og Næss (2021, s. 200) uttrykker: «å være i verden som avmektig fremstår stadig mer tydelig som en patogen kraft».

3.4 Mestring

Mestring omhandler hvordan en håndterer utfordringer i livet sitt, da mennesker tåler ulik grad av belastninger. Mestring kan forstås som muligheter til å sette sine egne ambisjoner til livs, noe som kan forstås som makt (Kaya et al., 2010; Studsrød et al., 2019). Mestring blir også et spørsmål om hvordan man kan takle avmaktfølelser, som bygger på læring og erfaring (Isdal, 2000, s. 135-138). Avmakt-opplevelser vil påvirke hvordan vi mestrer situasjoner, og skape generelle reaksjons- eller handlingsmønstre (Mathiesen, 1982, s. 73). Avmakt og belastninger aktiverer stress, som gjør at individet vil unngå liknende opplevelser. Dette prøver vi på gjennom ulike mestringsstrategier, ifølge Axelsen (2009), som utforskes i 4.1. Sentralt er det at mestring påvirker vår psykiske helse og livskvalitet (Sommerschild et al., 2015, s. 30).

3.5 Kultursensitivitet og kulturkompetanse

Kultursensitivitet og kulturkompetanse er to fremgangsmåter profesjonelle kan bruke i møte med minoritetsetniske (Qureshi Naushad, 2005).

Kulturkompetanse handler om å tilegne seg kunnskap om andre kulturer, samt ha kunnskap på ulikheter mellom kulturer. Kunnskapen kan være om andre kulturers verdi-sett, tradisjoner, religion, eller eksempelvis for kunnskap om krig og demografiske faktorer som kan ha påvirket minoritetsetniske livssituasjon (Paulsen & Berg, 2021; Rugkåsa et al., 2017).

Kultursensitivitet blir både en holdning og et arbeidsverktøy, hvor en anerkjenner at andre kulturer kan ha andre normer og praksiser som kan være verdifulle. Kultursensitivitet fordrer kritisk refleksjon rundt sitt eget kulturelle ståsted og fremmer tanken om at andre kulturer kan ha likeverdige alternativer, eksempelvis til hva «god omsorg» er (Paulsen & Berg, 2021; Rugkåsa et al., 2017). I NOU 2016:16 (2016) pekes det på at kultursensitivitet er et krav innenfor forsvarlighetskravet og samarbeidsplikten i barnevernet, og dermed bør det også reises spørsmål om hvordan kultursensitivitets skal komme til uttrykk i arbeidet.

Kultursensitivitet kan redusere prosesser som normative-tattforgheter, kulturalisering og annengjøring. Disse påvirker hvordan barnevernet mestrer sitt mandat og makt.

Barnevernet er med å definere en normalitetsgrense med sine holdninger og verdier – eksempelvis knyttet til omsorgspraksiser – som generelt samsvarer med en majoritetskulturell middelklassenorm (Paulsen et al., 2014, s. 16). Disse holdningene og verdiene kan bli

normative tatt-forgittheter. Med det menes det at de er implisitte, og slik ofte ikke reflektert godt over. De kan skape et disiplineringsystem mener Rugkåsa et al. (2017, s. 29), hvor barnevernet underkjenner alternative normer og erfaringer. Det kan øke avstanden i maktforholdet mellom minoritetsetniske og barnevernet.

Normative tatt-forgittheter og manglende kultursensitivitet kan føre til kulturalisering og annengjøring, som forstås som «overlappende prosesser som understreker asymmetriske maktrelasjoner som bidrar til å vedlikeholde og forsterke majoritets- og minoritetsposisjoner» (Rugkåsa et al., 2017, s. 25).

Kulturalisering benevnes som en reduksjonistisk forståelse av sosiale problemer. Ved å vektlegge kultur risikerer en å tilsløre de mange faktorene bak komplekse utfordringer. Kulturalisering kan komme av at vi vektlegger irrelevante kulturelle faktorer, eller at vi bruker kultur på forhold som ikke har noe med kultur å gjøre (Rugkåsa et al., 2017). Kultur som forklaringsmåte påvirker hvilke barnevernstiltak som settes inn, og hvordan barnevernet forstår familiene de samarbeider med (Paulsen & Berg, 2021, s. 28).

Kulturalisering henger sammen med **Annengjøring**, en prosess hvor en identifiserer grupper og deres praksis med referanse til synlige fysiske eller kulturelle karakteristikker annerledes enn vår egne, særlig i konfliktfylte situasjoner.

Kultur og annengjøring prosessene har etiske implikasjoner for barnevernets arbeid. Som Kunnskapsstatusen fra 2014 uttaler: «Forenklinger av denne typen [kulturalisering og andregjøring] kan bidra til å redusere barnevernets legitimitet i innvandrerbefolkningen [...]. For å forhindre bruk av egenskapsforklaringer og stereotypier er det viktig at barnevernet tilbyr kultursensitive tjenester» (Paulsen et al., 2014, s. 7).

3.6 Oppsummering av teori

Minoritetsetniske sine utfordringer forstås uliktdagens barnevernslitteratur og arbeid. De har i større grad blitt møtt med et fokus på kultur, som blir prøvd løst gjennom kulturkompetanse og kultursensitivitet. En annen forståelsesramme er å se på «generelle» og «spesielle» faktorer. En tredje innfallsvinkel kan være å innta et interseksjonelt perspektiv. Litteraturen presentert i kapittel 3 synliggjør et behov for å utdype hvordan makt og avmakt påvirker samarbeidet mellom barnevernet og minoritetsetniske barn og familier, og dermed også familienes livsmestring. Hvordan kommer makten til syne i forholdet mellom barnevern og minoritetsetniske, og hvilke implikasjoner kan, og bør, det ha for barnevernets arbeid?

4 Diskusjon

Først vil oppgaven drøfte hvordan minoritetsetniske mestrer sin avmakt. Den vil så drøfte hvordan barnevernet mestrer sitt mandat gjennom vektlegging av «kultur», og hvordan dette kan bli en fallgrube i arbeidet.

Oppgaven vil til slutt reflektere over hvordan barnevernet kan arbeide med makt og mestring i møte med minoritetsetniske i praksis gjennom kultursensitivitet, samt Empowerment og praktiske anbefalinger.

Målet med drøftingen blir å utforske problemstillingen, og slik vurdere måter barnevernet kan bruke sitt mandat til å hjelpe minoritetsetniske med å mestre sin livssituasjon.

4.1 Hvordan minoritetsetniske mestrer sin avmakt

Minoritetsetniske barn og familier i Norge har en større risiko for å oppleve avmakt. I teoridelen ble dette forstått som en dobbelt sårbarhet, med både «generelle» risikoer, og særegne risikoer knyttet til deres etniske minoritetsbakgrunn. Generelle utfordringer kan være lav sosioøkonomisk status eller manglende tilknytning til arbeidsmarkedet. Særegne faktorer blir i denne oppgaven forstått som å være *minoritetsrelaterte*; som opplevd rasisme, *levetårsrelaterte*; som at krig har ført til avbrutt utdanning, eller *flyktningrelaterte*; som at flukt kan føre til lite nettverk og tilhørighet til Norge. Hvordan mestrer familiene sin livssituasjon i møte med mange avmakts-erfaringer?

Mennesker synes å reagere på den måten som gir mulighet til å mestre påkjenninger best (Axelsen, 2009, s. 70). Ifølge Axelsen vil individet i møte med avmakt kunne måtte endre seg selv og sine reaksjoner, dersom de ikke opplever å ha makt til å endre situasjonen. Dette kan skje gjennom å distansere seg, undertrykke smerte, eller gjøre seg følelsesløs (Axelsen, 2009, s. 70).

Stress og avmakt henger sammen. Rod og Jahr (2019, s. 145) uttrykker at en rekke stressbelastninger forekommer blant personer med lavere sosial status, og eksemplifiserer med stressbelastninger kan være manglende materiell og sosial kapital, med andre ord økonomisk og sosial avmakt. Avmakt og påfølgende stress påvirker individet kroppslig, emosjonelt og kognitivt, altså vår psykiske og fysiske helse (Rod & Jahr, 2019). Forskning viser innvandrere i Norge er dårligere stilt helsemessig, både psykisk og fysisk (Kjøllesdal et al., 2019). Qureshi Naushad (2005) trekker fram at gjentatte og langvarige nederlag,

diskriminering, ekskludering og stigmatisering har kraftig negativ innvirkning på psykisk helse, og dermed vår livsmestring.

Mange barn og familier med minoritetsetnisk bakgrunn klarer å mestre sin avmakt relativt godt. Dette ofte også på tross av at de har mange risikofaktorer og avmakterfaringer med seg i bagasjen. De kan forstås som resiliente, altså at de tåler mange påkjenninger og belastninger (Sommerschild et al., 2015, s. 262). De opplever å mestre sine stressende avmakts-opplevelser (Rod & Jahr, 2019). De opplever å ha kontroll over sin livssituasjon, oppnår de samme sosioøkonomiske godene som øvrige i samfunnet, lærer seg språket og opplever en tilhørighet til samfunnet (Barstad & Molstad, 2020). Deres kulturelle, økonomiske og sosiale kapital øker. De kan forstås som «integrerte» slik jeg tolker det, som kan forstås som en symbolsk kapital; integrasjon kan forstås som å få de samme sosioøkonomiske godene som øvrig befolkning, gjennom å inneha sosiale, psykologisk-kulturelle, og politiske ressurser som er anerkjente i den norske konteksten, se Barstad & Molstad (2020). Dette samsvarer med tankene om at sosial, økonomisk og kulturell kapital kommer til uttrykk som symbolsk kapital eller annerkjennelse i det sosiale felt.

Mange sliter allikevel med å mestre sin avmakt, som vist til i 1.1 og 3.2. Mestring av avmakt forekommer gjennom generelle tendenser. Generelt vil mennesket, ifølge Axelsen (2009, s. 68-86) mestre avmakt gjennom enten motstand eller passivitet.

Motstand kan forstås som en problemfokuset mestring, hvor en prøver å løse problemet gjennom handling. Dette kan forklare pappaen som utøver vold mot sitt hysteriske barn, i mangel på andre måter å løse den vanskelige situasjonen på. Et annet eksempel er barnevernspedagogen som kulturaliserer familiene de møter fordi de mangler ressurser og kompetanse til å forstå familiens komplekse situasjon. Axelsen (2009) peker på at problemfokuset mestring skjer mer i kontrollerbare situasjoner, altså der en samtidig med avmakten opplever en viss makt. Det er viktig å anerkjenne at også de med makt kan føle seg avmektige - eksempelvis barnevernspedagogen gjennom tidspress, manglende ressurser eller store forventninger fra ledelsen.

Passivitet som mestring blir en emosjonsfokuset mestring hvor individet føyer seg og endrer selvet i møte med avmakten, kanskje fordi motstand oppleves som farlig (Axelsen, 2009). Dette kan være gjennom å dissosiere seg fra situasjonen, eller å internalisere avmakten

gjennom skam og skyldfølelse. Dette kan synes i kvinnen som ikke flytter fra sin voldelige mann, selv om hun får hjelp til å komme seg ut av forholdet. Det kan også synes i familiene som samtykker til alt barnevernet foreslår, selv om de egentlig er uenige. Motstand og passivitet som mestring av makt stemmer med Weber som mente at makt var å føre sin vilje igjennom tross motstand, og Bourdieu som mente at makten ikke alltid fikk motstand da den ble sett på som legitim i samfunnet.

Ved mer kroniske avmakt situasjoner – som vedvarende lavinntekt eller diskriminering på flere arenaer - kan en innta en pessimistisk attribusjonsstil. Attribuere betyr å «tillegge», eller hva man oppfatter som årsaken til hendelser. Med en pessimistisk attribusjonsstil oppleves negative hendelser til å ha årsak i en selv, mens positive hendelser attribueres å ha årsak i eksterne faktorer (Axelsen, 2009, s. 36-42). Hvis denne forklaringsstilen anvendes på flere arenaer i livet kan det skape en «lært hjelpeløshet». Seligman (1992) mente at lært hjelpeløshet kan være all grunn til depresjon og angst. Lært hjelpeløshet kan forstås som en «kronisk avmakt» og blir en selvoppfyllende profeti. Lært hjelpeløshet er altså fenomenet hvor individet generaliserer og internaliserer avmaktsopplevelser, som gjør at en senere kan undervurdere grad av makt en har i nye situasjoner – en attribuerer mangel på mestring til å være en egenskap i seg selv (Ekeland, 2010, s. 287).

Forståelsene rundt hvordan individer mestrer sin avmakt bør ha implikasjoner for barnevernet. For det første kan denne bevisstgjøringen bidra til å forstå at avmektige familier kan bli passive, depressive, og dermed akseptere et maktbruk over dem. Dette kan utfordre samarbeidet med klienter. Det skaper en forståelsesramme i møte med utfordringer rundt hvordan gi barn og familier en reell mulighet til innflytelse og medvirkning i sine saker. Avmaktens mestringsstrategier bør slik belyses for å kunne skape et best mulig samarbeid med barn og familier.

For det andre vil også barnevernspedagogen kunne oppleve seg avmektig tidvis. Avmakten kan komme av tidspress, manglende ressurser eller manglende kompetanse – som alle trekkes fram som store utfordringer fra barnevernet; også i møte med minoritetsetniske (Rugkåsa et al., 2017, s. 28). Barnevernets avmaktsopplevelser kan føre til uhensiktsmessig maktbruk gjennom motstand eller å tvinge sin vilje igjennom - eksempelvis ved å kulturalisere familiers problemer. Barnevernsarbeideren kan med andre ord, ofte av intensjoner om å hjelpe og være handlekraftig, ta over kontrollen til individet, og dermed øke klientenes avmakt gjennom å krenke deres integritet og selvbestemmelsesrett (Røkenes et al., 2013, s. 16).

Makten i møter mellom barnevern og minoritetsetniske kommer til syne i hvordan de ulikt mestrer sine makt- og avmaktopplevelser. Familiens avmakt og eventuelle «lærte hjelpeløshet» kan bidra til en ond sirkel. Medvirkning kan bli utfordrende dersom familiene på forhånd opplever at de ikke har noen påvirkningskraft. Gjennom barnevernet vil deres mandat og deres majoritets-kulturelle status gi de makten til å legge premissene for samhandling (Rugkåsa et al., 2017, s. 28). Barnevernet kan stå i fare for å løse sin avmakt gjennom å tvinge sin vilje igjennom, spesielt om de opplever avmakt. Dette påvirker relasjonen, og kan reprodusere avmakt i familiene. Denne forståelsen bør ha implikasjoner for barnevernets arbeid da motstand eller passivitet hos begge parter kan hemme et godt samarbeid, og bør arbeides med for å hjelpe marginaliserte minoritetsetniske med å bedre mestre sin livssituasjon - og slik gi bedre tjenester til målgruppen.

4.2 Hvordan barnevernet mestrer sitt mandat gjennom et «kultur»-fokus

Oppgaven vil nå drøfte hvordan barnevernets mandat har ført til fokus på kultur i arbeidet med etniske minoriteter, og utforske hvilke implikasjoner det kan ha. Spørsmålet om hvor mye «kultur» skal vektlegges har vært fremtredende i barnevernsdiskursen rundt arbeid med minoritetsetniske familier.

Barnevernet har sterke normative føringer knyttet til hvordan barn og unges omsorg og oppvekstvilkår bør være. Disse er basert på samfunnets, institusjonelle, og personlige verdier og holdninger (Nordby et al., 2013; Rugkåsa et al., 2017, s. 29). Dette kan forstås som barnevernspedagogens kulturelle ståsted. Holdningene og verdiene kan, som vist i teorien i 3.5, bli normative tatt-forgittheter dersom de ikke reflekteres godt over. De normative føringene påvirker barnevernets handlinger og vurderinger av barnets beste. De påvirker hvem som får tiltak og hvilke tiltak som settes inn. Manglende refleksjon over egen kultur, verdier og holdninger kan skape kategoriserende prosesser som annengjøring og kulturalisering i møte med minoritetsetniske familier, særlig i konfliktfylte samarbeid. Konflikter preger ofte møter mellom minoritetsetniske og barnevernet viser litteratur (Paulsen et al., 2014; Rugkåsa et al., 2017). Som nevnt i 3.5 regnes kulturalisering og annengjøring som prosesser i barnevernet som kan forsterke og vedlikeholde majoritets- og minoritetsposisjoner (Rugkåsa et al., 2017, s. 24).

Barnevernet har prøvd å bedre mestre sitt mandat med minoritetsetniske ved å fokusere på kulturelle faktorer (Bredal, 2009; Paulsen et al., 2014). En kan mene, slik Rugkåsa (2018) poengterer, at barnevernet har utviklet seg mot et mer kulturkompetent barnevern. Samtidig er det mange som står for at barnevernet fortsatt ikke gir gode nok tjenester til etniske minoritetsfamilier (Paulsen et al., 2014; Rugkåsa et al., 2017). Hvordan fokus har og bør barnevernet ha på kultur?

Kultur som hovedfokus

Spørsmålet om hvorvidt barnevernet har tatt for mye eller for lite hensyn til kultur har blitt grundig diskutert (Bredal, 2009). Det er mulig at barnevernets fokus på kultur kan ha ført til en endimensjonal forståelse av utfordringene til minoritetsetniske, og at dette har tilslørt forhold som makt og privilegier (Rugkåsa et al., 2017, s. 78). Hvor mye kultur bør vektlegges besvares gjennom ulike kritikker, argumenterer Bredal (2009).

På den ene siden kritiseres barnevernet for å *vektlegge kultur for lite* i barnevernets forståelse av minoritetsetniske. Kunnskapsstatusen fra 2014 viser til at barnevernet kan ha for lite forståelse for familiens kulturelle bakgrunn, være mistenksomme, og gripe inn for raskt (Paulsen et al., 2014, s. 15). De som støtter denne posisjonen mener at mer kunnskap om familienes verdier vil gjøre deres handlinger med forståelsesfulle, og dermed mer akseptable. Bredal (2009) argumenterer at Norge som et flerkulturelt samfunn burde anerkjenne større mangfold i oppfatningene av hva som er barnets beste. Dette støttes av dialogmøtene Norsk innvandrersforum hadde med minoritetsetniske mennesker gjennom sitt prosjekt, hvor noen av deltakerne uttrykte at « Selv om barnevernet skal jobbe etter det norske lovverket, kan det lytte til andre måter å oppdra barn på, og forstå at disse måtene kan bli sett på som best i andre samfunn» (Norsk Innvandrersforum & Ali, 2013, s. 21).

På den andre siden kritiseres barnevernet for å gi kultur for mye plass i forståelsen av målgruppens utfordringer. De som støtter denne posisjonen mener at barnevernet har for mye respekt for minoritetsetniske sin kultur, og dermed svikter barna (Paulsen et al., 2014, s. 15). Kulturelle praksiser som er skadelige blir ikke møtt med tiltak, særlig til minoritetsjenter (Bredal, 2009). Videre trekkes kulturalisering fram i denne kritikken, altså at barnevernet vektlegger kultur hvor det ikke er kulturelle årsaker, og slik forsømmer andre relevante forhold. Dette vil nå utdypes gjennom Aadnanes (2017) sitt studie.

Aadnanes (2017) interseksjonelle studie synliggjør hvordan kultur blir vektlagt ulikt hos minoritetsetniske versus majoritetskulturelle, gjennom å utforske samspillet mellom etnisitet og sosial status i forståelsen av «oppdragervold». (Det påpekes at studiet har et lite utvalg, slik at den brukes som et eksempel for hvordan kultur kan vektlegges for mye, mer enn som grunnlag for å generalisere oppdragervolds-forståelsen i barnevernet)

Aadnanes (2017) sin studie viser at barnevernspedagoger ser de samme risikofaktorene bak vold mot barn, som psykiske lidelser, stress og fattigdom. Volden betegnes derimot ulikt avhengig av familienes sosiale klasse og etnisitet. Studiet viste at vold mot barn i familier med minoritetsetnisk bakgrunn ofte ble forstått som en måte å oppdra barnet.

Barnevernsarbeiderne diskuterte om volden kunne ha rot i kulturell praksis. Klasse eller sosioøkonomisk status ble sjeldnere diskutert i sakene med minoritetsetniske, på tross av at forskning viser at lav sosial klasse og vold henger sammen (Aadnanes, 2017).

Svært sjeldent ble vold hos majoritetskulturelle familier tillagt kulturelle faktorer eller knyttet til en kulturell oppdragelses-stil. Her ble volden tillagt andre, mer generelle, årsaker – som rusmisbruk eller foreldrenes barndomstraumer.

Barnevernet kan slik gjennom sin makt og mandat vektlegge kultur ulikt, noe som vil påvirke barnevernets arbeid mot at familier kan mestre sin livssituasjon. Studiet synliggjør ulik bruk av barnevernets definisjonsmakt mot minoritetsetniske og majoritetsfamilier, som kan styrke argumentet om at barnevernet overfokuserer på kultur i møte med minoritetsetniske.

Kultur som overgeneralisert

Bredal (2009) argumenterer for at både kritikken mot for mye og for lite kultur har begge gode argumenter. Samtidig kan begge problematiseres. Hun argumenterer for at selve kultur-begrepet og dens vekt i barnevernsdiskursen bør diskuteres.

Bredal mener at barnevernet hovedsakelig kobler kultur til avgrensede grupper, og ikke anerkjenner disse avgrensedes grupper heterogenitet. Videre kan kultur-begrepet bli determinerende, hvor «kultur» blir det eneste årsaksforholdet bak minoritetskulturelles handlinger (Bredal, 2009). Med andre ord kan kultur ha blitt et rådende syn bak barnets beste, ut ifra min tolkning av Bredals argumenter.

Argumentene stemmer med annen litteratur. Flere studier viser at generelle og strukturelle faktorer som sosioøkonomisk status, klassebegrepet og diskriminering kan skyggelegges gjennom at ansatte overfokuserer på kultur (Paulsen et al., 2014, s. 15). Rugkåsa et al. (2017) påpeker at kulturalisering og annengjøring ofte fører til at faktorer som klasse og levekår ikke får den betydningen den faktisk har i omsorgsvurderingen. Samtidig etterspør brukerorganisasjonen Norsk Innvanderforum mer flerkulturell kompetanse (Norsk Innvanderforum & Ali, 2013).

Avslutningsvis argumenterer Bredal (2009) for at barnevernet som regel fokuserer på negative sider ved minoritetsetnisk kultur, og sjelden negativ praksis i en majoritetskulturell kontekst. Dette kan dette bidra til avmakt og dårlige faglige barnevernsvurderinger.

Disse argumentene blir også synlig i den samme studien fra Aadnanes (2017). Barnevernspedagogene i studiet tenderte å forstå «de andre», altså de minoritetsetniske, som kapable å utføre vold i oppdragelsen. De hadde derimot problemer med å se dette negative trekket i egen kultur. I de minoritetsetniske sakene trakk barnevernet fram en null-toleranse for vold mot barn i en norsk kontekst, noe som ikke ble påpekt i majoritetskulturelle saker. Det kan bli forstått som at barnevernet implisitt antar at null-toleranse for vold (et positivt trekk) forekommer kun hos majoritetskulturelle og ikke hos minoritetskulturelle (Aadnanes, 2017). Studiet viste at null-toleranse for vold kan ha blitt forstått som noe «alle nordmenn visste og var enige i» - en normativ tatt-forgitthet. Det ble implisitt forstått at majoritetskulturelles voldsutøvelse ikke kunne komme av kulturell praksis, som påvirket hvordan barnevernet forsto familienes utfordringer, som både kunne føre til et statisk syn på kultur og skyggelegge andre relevante faktorer.

Bredal (2009) argumenterer for at det utvilsomt finnes kulturelle årsaker bak at barn opplever sine rettigheter og omsorgsbehov krenket. Samtidig må også økonomiske og andre faktorer trekkes inn. Kanskje vil en mer «forsiktig, mindre generaliserende og determinerende bruk av kulturbegrepet» være mer hensiktsmessig i barnevernet, og dermed «åpne for mer komplekse forklaringsmodeller» (Bredal, 2009, s. 6) Et fokus på kultur har slik implikasjoner for barnevernets arbeid, da et for mye eller for lite fokus på kultur kan hemme likeverdige tjenester, minke tilliten til barnevernet – og kan øke avmakt for etniske minoritetsfamilier i møte med barnevernet.

4.3 Arbeid mot mer makt og mestring til minoritetsetniske

Nå vil oppgaven først drøfte kulturkompetanse og kultursensitivitet som måter barnevernet kan bruke sitt makt-mandat i møtet med minoritetsetniske. Jeg vil så kort kommentere over at en mer interseksjonell kultursensitivitet, etter min mening, kanskje kan bidra til at barnevernet bedre kan mestre sitt mandat. Oppgaven avsluttes ved å fremme Empowerment i arbeidet, og kommer med noen praktiske anbefalinger.

Økt kultursensitivitet

Begrepene kultursensitivitet og kulturkompetanse, definert i 3.5, brukes om ferdighetene i å sette seg inn i holdninger, verdier og atferd hos andre kulturer, samt egen kultur som profesjonsutøver og individ. Ferdighetene påvirker hvordan barnevernet kan bruke sin makt til å utøve gode tjenester. Kulturkompetanse omhandler bruk av kunnskap, mens kultursensitivitet forstås i større grad som en undersøkende holdning.

Kulturkompetanse har blitt løftet fram som en metodisk tilnærming som fremmer bedre tjenester til minoritetsetniske familier (Rugkåsa et al., 2017, s. 77). Generelt i litteraturen vektlegges behovet for økt kompetanse i tjenestene (Paulsen et al., 2014).

Kulturkompetanse-begrepet kritiseres derimot for å være en ny skjult makt gjennom å «ha kompetanse» på noen andres kultur. "Objektiv" kunnskap om kulturer kan lett å skape stereotyper, og neglisjere minoritetsetniske gruppers heterogenitet. Videre kan «generelle» faktorer miste sin relevans i helhetsbildet (Rugkåsa et al., 2017). Dette ble synlig i (Aadnanes, 2017) sin studie i punkt 4.2. Aspekter som makt og sosiale posisjoner kan bli sidestilt. Kulturkompetanse er gunstig, men aldri tilstrekkelig alene (Qureshi Naushad, 2005).

Kultursensitivitet kan være en måte barnevernet kan tilnærme seg en helhetlig forståelse av hvordan kontekstuelle faktorer og maktposisjoner påvirker minoritetsetniske sin livssituasjon.. I NOU 2016:16 (2016) trekkes kultursensitivitet fram som en nødvendighet i barnevernet, hvor begrepet ønskes å ligge implisitt inn i den nye bvl. §4 om plikten til å samarbeide med familier (*Barnevernloven*, 1992).

Kulturkompetanse kan forstås som å være en del av kultursensitivitet. Rapporten «flerkulturelt barnevern» (2007) trekker fram at en trenger kulturkunnskap for å kunne utøve holdningen kultursensitivitet, og at kulturkompetanse uten kultursensitivitet kan føre til en

statisk forståelse av familiene basert på generelle kulturelle skikker (Holm-Hansen et al., 2007). Berit Berg et al. (2017) trekker det lengre, og fordrer en minoritetskompetanse i stedet for en kulturkompetanse, som kan forstås som å inkludere minoritets- levekår- og flyktningrelaterte perspektiver. Kulturkompetanse, eller minoritetskompetanse bør slik sees som en bestand-del i kultursensitivitet.

Kultursensitivitet bør forstås som å innta en «ikke-vitende» posisjon mot den enkelte familie, med en samtidig kunnskap om minoritetsetniske *generelle* erfaringer og levemåter. Familiene har unike sammensatte posisjoner, ressurser og begrensinger. Disse synliggjøres best gjennom dialog, fremmer litteraturen på kultursensitivitet. Slik fremmer kultursensitivitet et større relasjonelt aspekt.

Kultursensitivitet blir en mottakelighet for andres kultur, verdiprioritering og holdninger, samtidig som den fordrer en større innsikt i profesjonsutøveren selv som kulturbærer. Kultursensitivitet anerkjenner og tydeliggjør at verdier hos barnevernspedagogen og samfunnet vil påvirke samhandling, tolkning og forståelsene av de individene vi møter (Holm-Hansen et al., 2007, s. 66; Studsrød et al., 2019, s. 152).

Barnevernet kan slik få tak i maktposisjoner, og herunder forstå hvordan stigmatisering og diskriminering fra samfunnet har påvirker personens selvbilde og mestring. Kultursensitivitet kan synliggjøre implisitte verdigrunnlag og skjult maktutøvelse ovenfor målgruppen. Dette kan bidra til at barnevernet i større grad når sitt mandat, i stedet for å reproducere avmakt i de etniskminoritetsfamiliene vi jobber med.

For å konkludere kan kultursensitivitet ha positive implikasjoner for barnevernets arbeid med minoritetsetniske. Kultursensitivitet kan bidra til en kontekstuell forståelse av familienes utfordringer, blant annet ved å synliggjøre maktforhold. Det kan hjelpe familiene med sin livsmestring.

Kommentar: en interseksjonell kultursensitivitet

Jeg vil kort kommentere for at interseksjonalitet som en del av kultursensitivitet kan gi bedre tjenester til målgruppen. Samtidig vil jeg synliggjøre noe kritikk mot at kultursensitivitet er blitt den rådende standarden i barnevernets arbeid med minoritetsetniske. Interseksjonalitet kan brukes til å forklare hvorfor familier havner innenfor barnevernets område (Paulsen et al.,

2014, s. 15). Interseksjonalitet som et analytisk rammeverk søker å gi en større forståelse av sosiale kategorier og maktposisjoner, som definert i 3.4.

Jeg vurderer at en mer interseksjonell kultursensitivitet kan støtte barnevernet med å gi minoritetsetniske muligheter til å mestre sine sosiale komplekse behov.

Interseksjonalitet har noen av de samme styrkene som kultursensitivitet. Interseksjonalitet som et analytisk rammeverk utforsker hvordan ulike sammensetninger av sosiale kategorier, skaper noen mønstre i forskjellsbehandling og maktforhold. Samtidig anerkjenner interseksjonalitet at sosiale kategorier påvirker hvert enkelt individ ulikt. Sammensetninger av sosiale kategorier kan ha svært ulike utfall for individets levekår, ressurser og muligheter. Jeg vil prøve å utdype hvordan interseksjonelle analyser kan fremme bedre kultursensitivitet gjennom 2 mulige implikasjoner for barnevernet.

For det første kan interseksjonell kultursensitivitet kanskje brukes i større grad med *alle* av barnevernets familier gjennom å analysere og synliggjøre maktposisjoner.

Interseksjonelle analyser kan bidra til å forstå hvordan barnevernets maktposisjon påvirker hvem som får hvilke tiltak. I studiet brukt i 4.2 viser Aadnanes (2017) gjennom en interseksjonell analyse hvordan barnevernets symbolske makt, eller definisjonsmakt, var ulik i møte med familier med ulike kombinasjoner av klasse og etnisitet. I møte med høy-status familier opplevde barnevernsarbeiderne i studiet en mindre definisjonsmakt og en høyere terskel for å sette inn tiltak (Aadnanes, 2017). I møtet med minoritetsetniske argumenterte Aadnanes for at barnevernet hadde en større definisjonsmakt, som førte til å kulturalisering av foreldrenes voldsbruk. Barnevernet arbeid ble påvirket av ulikheten i kapital mellom den enkelte familie og barnevernet. Dette kan bryte med målet om å skape likeverdige tjenester, og fordrer analyser av maktposisjoners påvirkning. Interseksjonalitet kan belyse denne utfordringen, og kanskje slik gjøre maktposisjonene mer forståelige for barnevernet. Slik kan kultursensitivitet med et interseksjonell rammeverk, bli et verktøy i møte med *alle* av barnevernets familier – også de med majoritetskulturell bakgrunn.

For det andre kan en mer interseksjonell kultursensitivitet kanskje bidra til anerkjennende kultursensitive analyser, uten at kultur-fokuset går på bekostning av helhetlige barnevernsfaglige vurderinger og handlinger.

Bredal (2009) kritiserer en *normativ* bruk av kultursensitivitet, altså å bruke den i handling; eksempelvis ved unngåelse av tiltak til minoritetsjenter, fordi en ønsker å anerkjenne

alternative kulturelle praksiser. Bredal oppfordrer heller til en *metodisk* kultursensitivitet, noe en interseksjonell kultursensitivitet kanskje i større grad kan fremme. Kultursensitivitet omhandler å anerkjenne kultur. Dette kan bli problematisk dersom vi ikke griper inn i skadelige omsorgspraksiser «kun» fordi de har grunnlag i kultur – «Å akseptere forskjellige måter å oppdra barn på er ikke det samme som å akseptere mangelfull omsorg» uttaler Paulsen og Berg (2021, s. 114).

Gjennom en kultursensitivitet med interseksjonalitet som analysemetode kan barnevernet *først* analysere og utforske med en anerkjennende kultursensitiv holdning. Gjennom det interseksjonelle rammeverket kan analysen utforske maktposisjoner, samt hvordan sammensetninger av sosiale kategorier får konsekvenser i den unike familien. Dette kan bidra til å få et helhetlig bilde, og kanskje samtidig minske faren for reprodusering av avmakt i familien, da dette bør synliggjøres gjennom dialog. Både interseksjonalitet og kultursensitivitet fremmer at dialog og samhandling er nødvendig for å forstå klientenes sosiale problemer (Mattsson, 2015, s. 105; Rugkåsa et al., 2017, s. 83). Etter det metodiske arbeidet har resultert i en helhetlig kultursensitiv årsaksforståelse, kan det normative handlingsgrunnlaget bygge på helhetlige barnevernsfaglige perspektiver og vurdering. Slik kan vi fremme at kultur ikke blir den eneste rådende (men en av flere) forståelsesrammen bak barnevernets handlinger.

En mer interseksjonell kultursensitivitet kan med andre ord kanskje bidra til mer likeverdige tjenester hvor de samme skadelige omsorgspraksisene i majoritetskulturer og minoritetskulturer forstås og behandles «likt» og samtidig er sensitive til at minoritetsetniske og andre marginaliserte står i en helt annen maktposisjon. Det fremmer også en aktiv bruk av ulike barnevernsfaglige perspektiver og teorier, noe Paulsen og Berg (2021, s. 114) oppfordrer til i møte med minoritetsetniske og familier generelt. Slik kan kanskje barnevernet gjennom en interseksjonell kultursensitivitet - og i møte med ulikheter av etnisiteter, klasser og kulturer - handle med barnets beste som hovedmål.

Empowerment

Barnevernet er på vei mot en større annerkjennelse av verdien av kultursensitivitet. Jeg vil nå kort belyse hvordan et kultursensitivt barnevern kan arbeide med makt og mestring gjennom Empowerment.

Litteraturens understrekning av viktigheten av å oppleve mestring og en følelse av makt over eget liv, har bidratt til framveksten av *Empowerment* (Kaya et al., 2010, s. 272).

Empowerment forstås som "myndiggjøring" eller "det som gir makt". Empowerment «innebærer at mennesker, enkeltvis eller i felleskap, reduserer sin avmakt og får større kontroll over sitt dagligliv, samt får mulighet til å endre sine livsbetingelser» (Solstad & Horverak, 2008, s. 124-125). Sentralt i Empowerment står brukermedvirkning som et middel for å skape nye mestringsopplevelser i familiene, samt endre undertrykkende samfunnsstrukturer.

Qureshi Naushad (2005) uttrykker at Empowerment er relevant i arbeid med immigrantgrupper. Barnevernsarbeidere har ofte majoritetskulturell bakgrunn, og kan ha vansker med å forstå hva tilhørighet til minoritetsetniske grupper gis av livserfaring og utvikling av mestringsstrategier. Empowerment styrker mestring og makt hos minoritetsetniske gjennom å jobbe med ignorerte ressurser i individet (Qureshi Naushad, 2005).

Empowerment kan kanskje bidra til å skape en "dynamisk forståelse av kultur" som Studsrød et al. (2019, s. 171) etterlyser, ved å fokusere på klientenes forståelse av egen situasjon. Empowerment fremmer prosesser der sosialarbeider og klientene « går sammen for å redusere avmakt og effekten av makthindre» (Solstad & Horverak, 2008, s. 125).

Empowerment får kritikk for å være et utfordrende ideal for barnevernet. Solstad og Horverak (2008) peker på at den paternalistiske rammen hvor barnevernet står som eksperten over familiene, ikke bare kan forkastes. Barnevernet har en plikt til å gå imot foreldre og barn sin vilje, for å ivareta sitt mandat, fortsetter Solstad og Horverak (2008). Barnevernets familier har ofte opplevd enorm marginalisering på flere arenaer. Disse familiene har ikke alltid mulighet til å endre sine levekår, praksiser og mestringsstrategier raskt nok i takt med barnets behov. I møte med disse barna må barnevernet ta ansvar, også gjennom makt.

Empowerment-idealet kan i stedet føre til manglende tilstrekkelighet og avmakt for barnevernsarbeiderne (Solstad & Horverak, 2008), da det ikke alltid vil være mulig innenfor deres mandat. Dette kan, som vist tidligere i oppgaven, skape utfordringer knyttet til maktbruk og hemmende handlinger fra barnevernets side.

Empowerment samsvarer med menneskerettslige prinsipper, dagens yrkesetikk og det politiske fokuset på økt brukermedvirkning (FO, 2011, s. 70; Studsrød et al., 2019)

(*Menneskerettsloven* 1999; NOU 2016:16, 2016). Slik kan man forstå at Empowerment har «gjennom de siste 20 årene blitt et symbol på godt sosialt arbeid» (Solstad & Horverak, 2008, s. 124). Målet er å gi individene mulighet til å mestre sine livsvilkår gjennom aktiv deltakelse i samfunnet, herunder i barnevernet. Slik kan Empowerment bidra til et kultursensitivt barnevern som arbeider med makt og mestring i praksis.

Praktiske anbefalinger

Det vil nå kort belyses noen anbefalinger om hvordan barnevernet kan mestre sitt mandat i møte med minoritetsetniske i praksis. Anbefalingene kommer fra Norsk Innvandrersforum, supplert med informasjon fra Kunnskapsstatusen fra 2014 (Norsk Innvandrersforum & Ali, 2013; Paulsen et al., 2014).

Norsk innvandrersforums første anbefaling er **forebyggende arbeid**. På individuelt nivå ønskes det forebyggende tiltak som kan settes inn i minoritetsetniske familier på flere arenaer. Forebyggende tiltak kan hindre skjevutvikling og omsorgsplasseringer. Eksempelvis ønsker de ICDP (et internasjonalt forebyggende foreldreveiledningskurs) på flere språk enn i dag. Det anbefales også forebyggende arbeid på et kollektivt nivå. Dette kan være dialogmøter med brukerorganisasjoner, hvor målet blir å endre samfunnsstrukturer som vedlikeholder forskjellsbehandling. Forebyggende arbeid kan også fremmes gjennom informasjonsarbeid for å gjøre barnevernet mer forståelig, noe Norsk innvandrersforum etterspør. Barnevernsarbeid gjennom dialogmøter og informasjonsarbeid støttes av «Prosjekt Kultursensitivitet» (PROKUS) som måter å bedre barnevernets arbeid med minoritetsetniske (Gracia & Berg, 2021). Også Studsrød et al. (2019, s. 154) fremhever at informasjonsspredning og dialog med minoritetsetniske, kan være nyttige forebyggende tiltak for å redusere mistillit og gi ansatte mer kunnskap om prosessene som familiene går igjennom,

Norsk innvandrersforum anbefaler økt **kompetanse** i barnevernet. Det ønskes økt opplæring i flerkulturelle perspektiver i grunn- og etterutdanninger, samt handlingsplaner for hvordan rekruttere flere minoritetsetniske til å arbeide i barnevernet. Kompetanse trekkes fram i store deler av litteraturen som en måte å skape et bedre, brukermedvirkende barnevern (Nordby et al., 2013; Paulsen et al., 2014; Rugkåsa et al., 2017). Qureshi Naushad (2005) støtter at kunnskap blir en nøkkelfaktor i Empowerment-basert arbeid.

Her opplever jeg i faglitteraturen at kunnskapsbegrepet utvikler seg fra «kulturkompetanse», til «minoritetskompetanse» eller «mangfoldskompetanse» (Paulsen & Berg, 2021; Paulsen et al., 2014). En slik overgang kan kanskje bidra til at «kultur» får en balansert vektlegging i barnevernet og slik vektlegge kompetanse på minoriteters *både* generelle og spesielle betingelser for å mestre livstilværelsen.

Sentralt for oppgavens tematikk og problemstilling er at barnevernet må fokusere på medvirkning. **Medvirkning** blir sentralt for å mestre de utfordringene med makt oppgaven har belyst. Det kan muliggjøre et arbeid med å minimere avmakt hos marginaliserte, gjennom å øke mestring og makt via dialog og relasjon. Medvirkning er, og bør være, sentralt å se på for å mestre kultursensitivitet, Empowerment, samt de praktiske anbefalingene.

Klientene må sees på som aktive agenter, og gis mulighet til å ta kontroll over sitt eget liv. Dette må foregå gjennom god kommunikasjon, herunder god informasjonsutveksling, slik at familiene kan få muligheten til å ha en *reell innflytelse* på egne eksistensielle daglige livsvilkår.

Det bør også fordre ny diskusjon om tematikker som oppgaven ikke har hatt mulighet å gå inn i, som kommunikasjon, informasjonsdeling og etiske implikasjoner av problemstillingene belyst her. Eksempelvis er tolkebruk og tillit til barnevernet utfordringer nærliggende problemstillingen som har falt utenfor oppgavens fokus.

Paulsen et al. (2014, kap. 5) kobler medvirkning, kompetanseheving og forebygging sammen ved å anbefale at brukerperspektiver i barnevernet må styrkes gjennom økt bruk av løpende erfaringshenting fra alle brukergrupper. Grunnleggende for barnevernets arbeid bør i dag være at dialog og relasjon er sentralt for et godt samarbeid og å mindre makt-ujevnheter. Dette stemmer med teorien og drøftelsene oppgavene har tatt for seg, og bør slik ha betydning for hvordan barnevernet utøver sin makt og sitt arbeid.

5 Avslutning/konklusjon

Makt kommer tydelig til syne i forholdet mellom barnevern og minoritetsetniske.

Minoritetsetniske familier har en dobbel sårbarhet, som fører til at deres komplekse livssituasjon oftere preges av avmakt. Barnevernets har derimot makt over minoritetsetniske gjennom sitt mandat. Disse to aspektene synligjør hvordan makt og avmakt preger møter mellom minoritetsetniske og barnevernet.

Barnevernet har behov for å se både generelle utfordringer og spesielle særegne utfordringer for minoriteter, eksempelvis gjennom å se på minoritets-, levekår- eller flyktningrelaterte faktorer. Dette har derimot utfordringer. Minoritetsetniske sin maktposisjon påvirker hvordan de mestrer sin livssituasjon, som kan prege samarbeidet med barnevernet. Familiene står i fare for å innta en pessimistisk forklaringsstil og lært hjelpeløshet, som skaper psykisk uhelse. Barnevernets maktposisjon former hvordan barnevernet forstår og arbeider med målgruppen. Barnevernet står i fare for å forenkle forståelsen av barn og familiers situasjon, eksempelvis gjennom for mye eller for lite fokus på kultur. Dette er kanskje grunnet i at barnevernet selv står i avmakt gjennom lite ressurser, tid - og ikke minst kompetanse på minoritetsetniske komplekse situasjon.

I dag fremmes det et arbeid mot et kultursensitivt barnevern som en måte barnevernet kan mestre sitt mandat. Innenfor kultursensitivitet bør makt-forhold belyses. Dette kan kanskje gjøres med et større bruk av interseksjonell kultursensitivitet. Et kultursensitivt barnevern kan også mestre sitt mandat gjennom økt Empowerment, eksempelvis ved å arbeide med brukerorganisasjoners anbefalinger om økt forebyggende arbeid og mer kompetanse i barnevernet. Medvirkning bør være sentralt i barnevernets arbeid med utfordringene knyttet til minoritetsetniske barn og familier.

Målet bør være å tilnærme seg en helhetlig kontekstuell forståelse av hvordan minoritetsetniske barn og familier og deres livsmestring påvirkes av familienes marginaliserte posisjoner. Dette kan bidra til økt mestring og makt til minoritetsetniske, og slik hjelpe barnevernet i å mestre sitt mandat.

Litteraturliste

- Axelsen, Eva Dalsgaard. (2009). *Symptomet som ressurs : psykiske problemer og psykoterapi*. Pax.
- Barstad, Anders & Molstad, Christian Sørlien. (2020). *Integrering av innvandrere i Norge. Begreper, indikatorer og variasjoner mellom gruppe* (Rapporter 2020/44). SSB. <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/attachment/438053?ts=175daec55f8>
- Berit Berg, Veronika Paulsen, Turid Midjo, Gry Mette D. Haugen, Marianne Garvik & Jan Tøssebro. (2017). *Myter og realiteter: Innvandreres møter med barnevernet*. Bufdir. <https://www.bufdir.no/bibliotek/Dokumentside/?docId=BUF00004130>
- Bourdieu, Pierre. (1996 [1973]). on symbolic power. I T. H. r. Eriksen (Red.), *Sosialtropolgiske grunntakster*. Gyldendal akademisk.
- Bredal, Anja. (2009). Barnevernet og minoritetsjenters opprør: Mellom det generelle og spesielle. I K. Eide, A. Qureshi Naushad, M. Rugkåsa & H. Vike (Red.), *Over profesjonelle barrierer. Et minoritetsperspektiv i psykososialt arbeid med barn og unge*. Gyldendal Akademisk. <https://damnett.no/internal/rest/public/attachments/74309711>
- Bufdir. (2021). *Hva er omsorgsvikt?* Bufdir.no. Hentet 04.04.2022 fra https://www.bufdir.no/Barnevern/Om_barnevernet/omsorgssvikt/
- Bugge, Lars. (2002). Pierre Bourdieus teori om makt. *Agora*, 20(3-04), 224-248. <https://doi.org/10.18261/ISSN1500-1571-2002-03-04-13>
- Bunkholdt, Vigdis & Kvaran, Inge. (2015). *Kunnskap og kompetanse i barnevernsarbeid*. Gyldendal akademisk.
- Dalland, Olav & Keeping, David. (2020). *Metode og oppgaveskriving* (7. utgave. utg.). Gyldendal.
- Dyrhaug, Tone & Sky, Vibeke. (2015/16). *Barn og unge med innvandrerbakgrunn i barnevernet 2012*. SSB. <https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/artikler-og-publikasjoner/attachment/222464?ts=14c4ba14350>
- Ekeland, Tor-Johan. (2010). *Psykologi for sosial- og helsefag* (2. utg. utg.). Cappelen akademisk.
- FO. (2011). *Yrkesetisk grunnlagsdokument for barnevernpedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsarbeidere*. Fellesorganisasjonen for barnevernpedagoger, sosionomer og vernepleiere. <https://www.fo.no/getfile.php/1311735-1585635696/Dokumenter/Din%20profesjon/Brosjyrer/Yrkesetisk%20grunnlagsdokument.pdf>
- Gracia, Elizabeth Langeland & Berg, Berit. (2021). Kultursensitivitet er individualsensitivitet - erfaringer fra PROKUS-prosjektet i Groruddalen. I B. Berg & V. Paulsen (Red.), *Møter mellom minoriteter og barnevernet* (s. 98-115). Universitetsforlaget.
- Holm-Hansen, Jørn, Haaland, Thomas & Myrvold, Trine. (2007). *Flerkulturelt barnevern : en kunnskapsoversikt* (Bd. 2007:10). Norsk institutt for by- og regionforskning.
- IMDI. (2021). *Indikatorer for integrering: Tilstand og utviklingstrekk ved inngangen til 2021*. I. I.-o. mangfoldsdirektoratet). <https://www.imdi.no/contentassets/03d9d7b5995943de8010f8182e4c2a91/indikatorer-for-integrering-2021.pdf>
- Isdal, Per. (2000). *Meningen med volden*. Kommuneforlaget.

- Kaya, Mehmed & Fauske, Halvor. (2014). *Innvandrere på utsiden av samfunnet*. Abstrakt forl.
- Kaya, Mehmed, Høgmo, Asle & Fauske, Halvor. (2010). *Integrasjon og mangfold : utfordringer for sosialarbeideren*. Cappelen akademisk.
- Kirkengen, Anna Luise & Næss, Ane Brandtzæg. (2021). *Hvordan krenkede barn blir syke voksne* (4. utgave. utg.). Universitetsforlaget.
- Kjøllesdal, Marte Karoline Råberg, Straiton, Melanie, Øien-Ødegaard, Carine, Aambø, Arild, Holmboe, Olaf, Johansen, Rune, Grewal, Navnit Kaur, Indseth, Thor & Folkehelseinstituttet. (2019). *Helse blant innvandrere i Norge : levekårsundersøkelsen blant innvandrere 2016*. FHI.
<https://www.fhi.no/globalassets/dokumenterfiler/rapporter/2019/levkarsundersokelsen-blant-innvandrere-i-norge-2016-rapport-2019-v2.pdf>
- Kvello, Øyvind. (2015). *Barn i risiko : skadelige omsorgssituasjoner* (2. utg. utg.). Gyldendal akademisk.
- Lov om barneverntjenester (barnevernloven). (1992). Barne- og familiedepartementet.
<https://lovdata.no/pro/NL/lov/1992-07-17-100>
- Lov om likestilling og forbud mot diskriminering (likestillings- og diskrimineringsloven). (2017). Kultur- og likestillingsdepartementet. <https://lovdata.no/pro/NL/lov/2017-06-16-51>
- Lov om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett (menneskerettsloven) (BK Art 12). (1999). Justis- og beredskapsdepartementet.
<https://lovdata.no/pro/NL/lov/1999-05-21-30>
- Mason, Tom. (2001). *Stigma and social exclusion in healthcare*. Routledge.
- Mathiesen, Thomas. (1982). *Makt og motmakt* (Bd. 747). Pax.
- Mattsson, Tina. (2015). *Interseksjonalitet i sosialt arbeid : teori, refleksjon och praxis* (2. oppl. utg.). Gleerups Utbildning AB.
- Meyer, Siri. (2000). *Avmakt : skjebne, frigjøring eller maktbase?* Gyldendal akademisk.
- Nordby, Halvor, Bennin, Camilla & Buer, Bjørn Arne. (2013). Kulturelle verdier. I H. Nordby (Red.), *Etikk i barnevern* (s. 262-296). Gyldendal akademisk.
- Nordbø, Børge. (2018, 04.04.22). Marginalisering. I *Store norske leksikon (snl.no)*.
<https://snl.no/marginalisering>
- Norsk Innvandrersforum & Ali, Athar. (2013). *Flerkulturelt barnevern?*
<http://norskinnvandrersforum.no/wp-content/uploads/2014/05/Rapport-Norsk-Innvandrersforum-20131.pdf>
- NOU 2016:16. (2016). *Ny barnevernslov: Sikring av barnets rett til omsorg og beskyttelse*.
<https://lovdata.no/pro/NOU/forarbeid/nou-2016-16>
- Ohnstad, Anbjørg. (2010). Om makt og avmakt. I T.-J. Ekeland (Red.), *Psykologi for sosial- og helsefag* (s. 247-264). Cappelen akademisk.
- Orgeret, Kristin Skare. (2021, 19.05 2021). kildekritikk ISnl.no (Red.), *Store Norske Leksikon*. Hentet 02.05.2022 fra <https://snl.no/kildekritikk>
- Paulsen, Veronika & Berg, Berit. (2021). *Møter mellom minoriteter og barnevernet*. Universitetsforlaget.
- Paulsen, Veronika, Thorshaug, Kristin, Berg, Berit & inkludering, Ntnu samfunnsforskning Mangfold og. (2014). *Møter mellom innvandrere og barnevernet : kunnskapsstatus*. NTNU samfunnsforskning, Avdeling for mangfold og inkludering.
<https://samforsk.brage.unit.no/samforsk-xmlui/bitstream/handle/11250/2365796/Kunnskapsstatus+barnevern+og+innvandring.pdf?sequence=3>

- Prop.88 L (2012–2013). (2013). *Diskrimineringslovgivning (diskrimineringsloven om seksuell orientering, likestillingsloven, diskrimineringsloven om etnisitet, diskriminerings- og tilgjengelighetsloven)*. <https://lovdata.no/pro/PROP/forarbeid/prop-88-l-201213>
- Qureshi Naushad, Ali. (2005). Profesjonell kultursensitivitet framfor faglig etnisentrisme. *Tidsskrift for psykisk helsearbeid*, 2(3), 261-274. <https://doi.org/10.18261/ISSN1504-3010-2005-03-05>
- Rod, Naja Hulvej & Jahr, Mette-Cathrine. (2019). *Stress og helse : årsaker, helsekonsekvenser og sosial ulikhet* (1. utgave. utg.). Gyldendal.
- Rugkåsa, Marianne. (2018). Etniske minoriteter og sosialt arbeid. *Tidsskrift for velferdsforskning*, 21(2), 180-185. <https://doi.org/10.18261/issn.2464-3076-2018-02-06>
- Rugkåsa, Marianne, Ylvisaker, Signe & Eide, Ketil. (2017). *Barnevern i et minoritetsperspektiv : sosialt arbeid med barn og familier*. Gyldendal akademisk.
- Røkenes, Odd Harald, Hanssen, Per-Halvard & Østerlind, Lone. (2013). *Bære eller bryte : kommunikation og relasjon i arbeidet med mennesker ; oversat af Lone Østerlind*. Akademisk Forl.
- Seligman, Martin E. P. (1992). *Helplessness : on depression, development, and death*. Freeman.
- Solstad, Asgeir & Horverak, Sveinung. (2008). Kort om barnevern. I (s. 124-130). Universitetsforl.
- Sommerschild, Hilchen, Garløv, Ida, Grøholt, Berit & Weidle, Bernhard. (2015). *Lærebok i barnepsykiatri* (5. utg. utg.). Universitetsforl.
- SSB. (2022, 07.03.2022). *Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre*. SSB.no. <https://www.ssb.no/befolkning/innvandrere/statistikk/innvandrere-og-norskfodte-med-innvandrerforeldre>
- Strømme, Hilde. (2017). Litteratursøking i kunnskapsbasert praksis og forskning. *Sykepleien forskning*. <https://sykepleien.no/forskning/2017/02/litteratursokning-i-kunnskapsbasert-praksis-og-forskning>
- Studsrød, Ingunn, Paulsen, Veronika, Kvaran, Inge & Mevik, Kate. (2019). *Barnevernspedagog : en grunnbok*. Universitetsforlaget.
- Thun, Cecilie. (2019). Interseksjonalitet. I *Store norske leksikon*. snl.no. Hentet 05.04.22 fra <https://snl.no/interseksjonalitet>
- Aadnanes, Margrete. (2017). Social workers' challenges in the assessment of child abuse and maltreatment: intersections of class and ethnicity in child protection cases. *Critical and radical social work*, 5(3), 335-350. <https://doi.org/http://doi.org/10.1332/204986017X15029696790559>

